

J A A R R E K E N I N G

GECONSOLIDEERDE BALANS 2015 (X 1.000)

(na verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-15		31-12-14	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa (1)	151.645		141.912	
Financiële vaste activa (2)	1.077		1.096	
Totaal vaste activa		152.722		143.008
Vlottende activa				
Voorraden (3)	42		44	
Onderhanden projecten	163		304	
Vorderingen (4)	11.585		12.967	
Liquide middelen (5)	110.553		102.336	
Totaal vlottende activa		122.343		115.651
Totaal activa		275.065		258.659
PASSIVA		31-12-15		31-12-14
	€	€	€	€
Eigen vermogen (6)		199.737		181.747
Voorzieningen (7)	10.002		7.402	
Langlopende schulden (8)	-		2.450	
Kortlopende schulden (9)	65.326		67.060	
		75.328		76.912
Totaal passiva		275.065		258.659

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2015 (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroting 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen OCW (10)	175.457	175.618	168.852
Collegegelden (11)	50.676	50.484	48.255
Baten werk in opdracht van derden (12)	18.335	17.282	17.630
Overige baten (13)	9.582	5.956	14.598
Totaal baten	254.050	249.340	249.335
Lasten			
Personele lasten (14)	177.339	177.214	166.622
Afschrijvingen (15)	16.805	16.712	15.788
Huisvestingslasten (16)	11.153	11.304	10.335
Overige lasten (17)	30.561	28.381	29.669
Totaal lasten	235.858	233.611	222.414
Saldo baten en lasten	18.192	15.729	26.921
Saldo financiële baten en lasten (18)	315	275	378
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	18.507	16.004	27.299
Vennootschapsbelasting (19)	517	273	289
Resultaat	17.990	15.731	27.010

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2015 (X 1.000)

	2015		2014	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat	17.990		27.010	
Afschrijvingen (15)	16.805		15.165	
Mutaties voorzieningen (7)	2.600		2.305	
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Voorraden (3)	2		-5	
- Onderhanden projecten	141		-123	
- Vorderingen (4)	1.382		-241	
- Kortlopende schulden (9)	-1.734		2.696	
		37.186		46.807
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa (1)	-26.551		-29.919	
Desinvesteringen materiële vaste activa (1)	13		623	
Investerings financiële vaste activa (2)	-37		-186	
Desinvesteringen financiële vaste activa (2)	56		56	
		-20.685		-29.426
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing en vrijval langlopende schulden (8)		-2.450		-6.463
Mutatie liquide middelen		14.051		10.918
Beginstand liquide middelen	102.336		91.418	
Mutaties liquide middelen	14.051		10.918	
Eindstand liquide middelen		116.387		102.336

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

Stichting Avans, statutair gevestigd te Tilburg (KvK 41104408) heeft ten doel:

- het bevorderen en het verzorgen van hoger beroepsonderwijs;
- het bevorderen van de persoonlijke en maatschappelijke vorming van de studenten.

Continuïteit

Bij het opstellen van de jaarrekening is uitgegaan van de veronderstelling dat de continuïteit van Stichting Avans is gewaarborgd.

Groepsverhoudingen

Avans Hogeschool te Tilburg behoort tot Stichting Avans en staat aan het hoofd van de groep. De jaarrekening van Avans Hogeschool is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Avans, te Tilburg.

Consolidatie

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van Stichting Avans opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen waarop Stichting Avans een overheersende zeggenschap kan uitoefenen. Stichting Avans kan overheersende zeggenschap uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten. De groepsmaatschappijen waarop Stichting Avans een overheersende zeggenschap kan uitoefenen, zijn voor 100% in de consolidatie betrokken.

Consolidatie van de 100% deelnemingen heeft plaatsgevonden volgens de integrale methode onder eliminatie van intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen de groepsmaatschappijen.

Stichting Avans heeft een 50% belang in Stichting Juridische Hogeschool Avans-Fontys, gevestigd in Tilburg. Dit belang is proportioneel geconsolideerd onder eliminatie van intercompany transacties, intercompany winsten en onderlinge vorderingen en schulden.

De rechtspersonen die in de consolidatie betrokken zijn, betreffen:

- Avans Contractactiviteiten B.V., Tilburg (100% deelneming van Stichting Avans), KvK 20097710
- Avans Hogeschool B.V., Tilburg (100% deelneming van Avans Contractactiviteiten B.V.), KvK 20097716

- Avans Hogeschool PRL B.V., Breda (100% deelneming van Avans Hogeschool B.V.), KvK 52781062
- Avans Hogeschool MB B.V., Breda (100% deelneming van Avans Hogeschool B.V.), KvK 52780090
- Instituut Scire B.V., Zeist (100% deelneming van Avans Hogeschool B.V.), KvK 30197643
- Stichting Juridische Hogeschool Avans-Fontys, Tilburg (50% deelneming van Stichting Avans), KvK 18072152

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Avans en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het College van Bestuur van Stichting Avans zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het College van Bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

De hieronder vermelde grondslagen zijn eveneens van toepassing op de enkelvoudige jaarrekening.

In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Voor zover omrekening uit vreemde valuta relevant is, geschiedt dit naar de koerswaarde op transactie- c.q. balansdatum.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. In vergelijking met voorgaand jaar heeft met ingang van het collegejaar 2015/2016 wel een aanpassing plaatsgevonden in de verwerkingswijze van de facturatie van collegegelden. De nieuwe verwerkingswijze geeft een beter beeld van zowel de vorderingen op studenten als de vooruitontvangen collegegelden. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid heeft een aanpassing plaatsgevonden in de balanspositie per ultimo 2014 in vergelijking met de jaarrekening 2014: de vorderingen op studenten en de vooruitontvangen collegegelden zijn beide gedaald met k€ 16.429.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijving geschiedt op lineaire basis naar rato van de verwachte economische levensduur. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen.

De verkrijgingsprijs van de, van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verworven, gebouwen en terreinen, betreft de 'brutodeelnamesom OKF' die aan dit ministerie is betaald voor het verwerven van het economisch claimrecht op de gebouwen. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De gebouwen worden gewaardeerd met behulp van de componentenbenadering. Dat wil zeggen dat zij opgesplitst zijn in twee componenten, te weten de gebouwen en de installaties. De afschrijvingen voor de beide componenten worden onafhankelijk van elkaar bepaald. Groot onderhoud aan beide componenten wordt geactiveerd en verhoogt daarmee de boekwaarde van de componenten. Daarbij geldt dat dit onderhoud levensduurverlengend of waardeverhogend is.

Op activa in bestelling en nieuwbouw in aanbouw wordt pas afgeschreven, nadat deze in gebruik zijn genomen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten kan worden uitgebracht, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen van deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Avans Hogeschool in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellig voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Vorderingen

De onder de financiële vaste activa opgenomen vorderingen betreffen termijndeposito's, verstrekte

leningen en borgstellingen met een looptijd langer dan 12 maanden. De financiële vaste activa worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs. Indien daarvoor aanleiding bestaat, wordt een voorziening gevormd.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door Stichting Avans wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 2% (2014: 2%).

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Bij financiële vaste activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de marktwaarde. Indien en voor zover deze markt-

waarde in een volgende periode toeneemt, dienen de voorheen opgenomen bijzondere waardeverminderingverliezen te worden teruggenomen tot maximaal de (geamortiseerde) kostprijs die zou zijn bepaald als geen sprake zou zijn geweest van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de staat van baten en lasten verwerkt.

Voorraden

De opgenomen voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs en, indien van toepassing, onder aftrek van de waardevermindering wegens incourantheid.

Onderhanden projecten

Voor de projecten, waarbij de winst op de reeds verrichte prestaties op verantwoorde wijze kan worden bepaald, wordt de winst aan het boekjaar toegerekend naar de mate waarin de verrichte prestaties hun aandeel hebben gehad in het totaal van de voor het project te verrichten prestaties. De voortgang van projecten wordt bepaald op basis van de werkelijke start- en einddatum van projecten. Als de winst niet op verantwoorde wijze kan worden bepaald, wordt deze winst verantwoord in het boekjaar waarin het project wordt opgeleverd.

Voorzieningen voor verwachte verliezen worden genomen in de periode waarin komt vast te staan dat er sprake is van verliesgevende projecten en worden in mindering gebracht op de post onderhanden projecten. Verder zijn op de post onderhanden projecten de gedeclareerde termijnen en vooruitontvangen betalingen in mindering gebracht. Gedeclareerde termijnen die de waardering van een individueel project overtreffen, worden als passiefpost onder de kortlopende schulden opgenomen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en deposito's met een looptijd van maximaal twaalf maanden. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het College van Bestuur is aangebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

De onder dit hoofdstuk opgenomen voorzieningen hebben geen betrekking op de specifieke activa: zij worden gevormd voor verplichtingen en risico's die samenhangen met het bedrijfsgebeuren.

Latente belastingverplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in de jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en verplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Operationele leasing

Stichting Avans heeft leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij Stichting Avans liggen. De verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden. De verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers worden in het bestuursverslag verklaard.

Verantwoording baten

Baten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

De geormerkte rijksbijdragen worden in de jaarrekening als baten verantwoord indien ten laste van de betreffende rijksbijdrage lasten zijn verantwoord. Indien er geen lasten verantwoord zijn en er nog sprake is van een nog te besteden geormerkte rijksbijdrage dan wordt deze rijksbijdrage als kortlopende schuld verantwoord.

Overige baten

Overige baten bestaan uit subsidies, detachering en overige baten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikname afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Stichting Avans heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en er worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door Stichting Avans. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2015 is 97,2%.

Het ABP werd in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom is destijds een herstelplan opgesteld om de financiële situatie binnen vijf jaar te verbeteren. Dit plan is goedgekeurd door De Nederlandse Bank, de toezichthouder van de Nederlandse pensioenfonds.

De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

- Zolang de dekkingsgraad lager is dan 105% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling;
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is;
- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kan het ABP bijvoorbeeld korten op de pensioenen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het bedrijfseconomische resultaat voor belastingen van activiteiten en projecten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen, rekening houdend met vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belasting-schulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief. Het toepasselijk belastingtarief is 20%-25%. Het effectieve belastingtarief is 2,8% (2014: 1,1%). Het effectieve belastingtarief wijkt af van het toepasselijke belastingtarief, omdat enkel de activiteiten van Avans Contractactiviteiten B.V. en haar deelnemingen voor de vennootschapsbelasting belastingplichtig zijn.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1. MATERIËLE VASTE ACTIVA (X 1.000)

De mutaties van de materiële vaste activa zijn in het volgende schema samengevat.

	Terreinen en terreinvoor- zieningen	Nieuwbouw in aanbouw	Gebouwen	Inventaris	Totaal
	€	€	€	€	€
Aanschafwaarde 01-01-2015	14.995	10.390	193.052	49.185	267.622
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2014	-789	-	-93.907	-30.334	-125.030
Egalisatierekening subsidies	-	-	-680	-	-680
Boekwaarde 01-01-2015	14.206	10.390	98.465	18.851	141.912
Mutaties 2015	79	-21.038	20.959	-	-
Investerings	369	13.530	1.998	10.654	26.551
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-	-	-5.847	-5.847
Afschrijvingen*	-181	-	-9.643	-7.057	-16.881
Afschrijvingen desinvesteringen**	-	-	-	5.834	5.834
Vrijval egalisatierekening subsidies	-	-	76	-	76
Mutaties gedurende het boekjaar	267	-7.508	13.390	3.584	9.733
Aanschafwaarde 31-12-2015	15.443	2.882	216.009	53.992	288.326
Cum. afschrijvingen t/m 2015	- 970	-	-103.550	-31.557	-136.077
Egalisatierekening subsidies	-	-	-604	-	-604
Boekwaarde 31-12-2015	14.473	2.882	111.855	22.435	151.645

* De afschrijvingen bij terreinen en terreinvoorzieningen hebben betrekking op de terreinvoorzieningen van het parkeerterrein aan de Hogeschoollaan.

** Jaarlijks wordt beoordeeld in hoeverre volledig afgeschreven inventaris (boekwaarde is nihil) nog in gebruik is. Indien deze niet meer in gebruik is, worden de cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen hiervoor gecorrigeerd.

Afschrijvingspercentages:

Terreinen	0,00%
Terreinvoorzieningen	6,67%
Gebouwen	3,33%
Installaties	6,67%
Verbouwingen	20,00%
Meubilair	10,00%
Xplora meubilair	14,29%
Onderwijsapparatuur	20,00%
ICT	33,33%
Overige inventaris	10,00%

Verstreckte zekerheden

Stichting Avans heeft aan het ministerie van Financiën het recht van hypotheek verleend op de percelen en opstallen aan de Hogeschoollaan 1 te Breda, de Lovensdijkstraat 61/63 te Breda en de Onderwijsboulevard 215 te 's-Hertogenbosch.

OZB en verzekerde waarde gebouwen en terreinen (x 1.000)

	Bedrag €	Peildatum	
OZB-waarde gebouwen en terreinen	82.469	1-1-2015	Breda
OZB-waarde gebouwen en terreinen	38.983	1-1-2014	's-Hertogenbosch
OZB-waarde gebouwen en terreinen	15.314	1-1-2015	Tilburg
Totaal OZB-waardes	136.766		
Verzekerde waarde gebouwen	209.457		

2. FINANCIËLE VASTE ACTIVA (X 1.000)

	31-12-15	31-12-14
	€	€
Termijndeposito's	250	250
Verstreckte leningen	604	660
Borgstelling ministerie OCW	186	186
Overige borgstellingen	37	-
	1.077	1.096

De opgenomen financiële vaste activa hebben allen een looptijd langer dan een jaar.

Termijndeposito's

Het deposito heeft een resterende looptijd van 19 maanden en een rentepercentage van 2,65%.

Verstreckte leningen

	Bedrag lening	Uitgeleend	Aflossingen	Rente-	Resterende
	31-12-2015	2015	2015	percentage	looptijd
	€	€	€	%	jaren
Lening aan Bress	40	-	20	0%	3
Hypothecaire lening aan Bress	564	-	36	2,5%	16
Totaal leningen u/g	604	-	56		

De lening aan Stichting Bredase Studenten Sportvereniging (Bress) betreft een renteloze lening met een hoofdsom van k€ 200 en een looptijd van 10 jaar. Aflossing heeft voor het eerst plaatsgevonden op 1 augustus 2009. De lening is verstrekt vanuit het privaat eigen vermogen.

De hypothecaire lening aan Stichting Bredase Studenten Sportvereniging (Bress) betreft een lening met een hoofdsom van k€ 720, een looptijd van 20 jaar en een rentepercentage van 2,5%. Aflossing heeft voor het eerst plaatsgevonden op 30 september 2012. De schuldenaar heeft het recht om te allen tijde het bedrag van de lening geheel of gedeeltelijk boetevrij af te lossen. De lening is verstrekt vanuit het privaat eigen vermogen.

Borgstelling ministerie OCW

Als onderdeel van de liquidatie van Stichting Waarborgfonds HBO hebben alle hbo-instellingen een borgstelling afgegeven aan het ministerie van OCW. Het aandeel van Avans in de borgstelling bedraagt k€ 186. Deze borgstelling zal naar verwachting over maximaal 8 jaar worden terugbetaald en kent geen rentevergoeding.

Overige borgstellingen

Als gevolg van het afsluiten van diverse huurcontracten heeft Stichting Avans in 2015 borgsommen betaald aan verhuurders. Zodra de huurcontracten worden beëindigd, ontvangt Stichting Avans deze borgsommen.

3. VOORRADEN (X 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Gebruiksgoederen	42	44
Totaal voorraad	42	44

De voorraden gebruiksgoederen bestaan hoofdzakelijk uit leermiddelen.

4. VORDERINGEN (X 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Debiteuren	6.007	6.360
Vorderingen op studenten	354	1.527
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.106	1.101
Overige vorderingen	52	51
Overlopende activa	4.066	3.928
Totaal vorderingen	11.585	12.967

De post debiteuren is verminderd met de voorziening dubieuze debiteuren, zijnde k€ 241 (2014: k€ 282). Onder de post vorderingen op studenten is een voorziening dubieuze studentdebiteuren opgenomen van k€ 332 (2014: k€ 232).

Onder de post belastingen en premies sociale verzekeringen is de verwachte teruggave opgenomen inzake de btw-restituties (pro rata) 2012-2014 ad k€ 1.106 (2014: k€ 1.042).

Onder de kortlopende vorderingen zijn geen vorderingen opgenomen met een looptijd langer dan een jaar.

5. LIQUIDE MIDDELEN (X 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Termijndeposito's	84.204	82.350
Bankrekeningen	26.347	19.985
Kassen	2	1
Totaal liquide middelen	110.553	102.336

Onder de post bankrekeningen zijn twee bankgaranties opgenomen voor een totaalbedrag van k€ 322 (2014: k€ 322). Over de overige tegoeden op bankrekeningen kan direct worden beschikt.

6. EIGEN VERMOGEN (X 1.000)

Toelichting op eigen vermogen

Het geconsolideerde eigen vermogen is gelijk aan het enkelvoudige eigen vermogen. Voor een toelichting op het eigen vermogen wordt dan ook verwezen naar de toelichting op het enkelvoudige eigen vermogen.

7. VOORZIENINGEN (X 1.000)

De mutaties van de voorzieningen zijn in het volgende schema samengevat.

	Mutaties				Stand 31-12-2015
	Stand 01-01-2015	Dotatie 2015	Onttrek- kingen 2015	Vrijval 2015	
	€	€	€	€	€
Wettelijk wachtgeld	3.386	2.933	1.027	1.469	3.823
Bovenwettelijk wachtgeld	1.971	991	290	466	2.206
Collectief wachtgeld	80	19	30	5	64
Ambtsjubilea	879	322	166	50	985
Langdurig zieken	922	934	924	-	932
Overige personele voorzieningen	20	1.670	11	1	1.678
Latente belastingen	23	3	-	15	11
Overige	121	227	-	45	303
Totaal voorzieningen	7.402	7.099	2.448	2.051	10.002

Looptijd voorzieningen:

	Onderverdeling saldo 31-12-2015		
	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
	€	€	€
Wettelijk wachtgeld	2.705	1.118	-
Bovenwettelijk wachtgeld	626	1.124	456
Collectief wachtgeld	29	35	-
Ambtsjubilea	140	667	178
Langdurig zieken	437	495	-
Overige personele voorzieningen	1.665	13	-
Latente belastingen	2	9	-
Overige	219	84	-
Totaal	5.823	3.545	634

Voorziening wettelijk wachtgeld

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige lasten uit hoofde van wettelijke wachtgeld. De totale wettelijke werkloosheidslasten van de medewerkers die na 2007 werkloos zijn geworden, worden op basis van de gegevens in de beslissbrief UVW voorzien voor de duur van de wettelijke werkloosheid. De verplichting is contant gemaakt tegen 2%.

Voorziening bovenwettelijk wachtgeld

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige lasten uit hoofde van bovenwettelijke wachtgeld. Naast de wettelijke werkloosheidsuitkering kent het hbo nog een Bovenwettelijke Werkloosheidsuitkering. De voorziening wordt berekend als de contante waarde van de maximale verplichting aan personeelsleden die ontslagen zijn. De verplichting is contant gemaakt tegen 2%.

Voorziening collectief wachtgeld

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige lasten uit hoofde van collectieve wachtgeld. Het collectief wachtgeld bestaat uit uitkeringsgerechtigden van voor 1996. De uitkeringslasten van deze groep uitkeringsgerechtigden worden collectief gedragen door alle hbo-instellingen. De uitkeringslasten per hogeschool worden berekend conform een verdeelsleutel (afhankelijk van het aantal studenten per hbo-instelling en het totaal aantal landelijke studenten). De verplichting is contant gemaakt tegen 2%.

Voorziening ambtsjubilea

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige lasten uit hoofde van ambtsjubilea gedurende het dienstverband van de medewerkers. De verplichting is contant gemaakt tegen 2%.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening is bestemd voor de verwachte loonkosten van personeel dat langdurig ziek is en daardoor niet in staat is om werkzaamheden te verrichten.

Overige personele voorzieningen

Deze post heeft met name betrekking op gespaarde duurzame inzetbaarheidsuren (k€ 1.050) en een nog uit te keren cao-verhoging (k€ 600). In de cao-hbo is een duurzame inzetbaarheidsregeling overeengekomen, die medewerkers een recht geeft om een aantal uren per collegejaar in te zetten voor duurzame inzetbaarheid. Aangezien (nog) geen sprake is van een registratie van deze uren, is de voorziening gebaseerd op Avansbrede aannames ten aanzien van de nog niet opgenomen uren. Avans Hogeschool heeft zich gecommitteerd aan de binnen de Vereniging Hogescholen gemaakte afspraak dat met terugwerkende kracht tot 1 september 2015 een salarisverhoging zal worden doorgevoerd. Deze zal in 2016 worden uitbetaald.

Voorziening latente belastingen

De berekening van de latente belastingverplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen zijn gevormd voor de mogelijke financiële gevolgen van claims van derden.

8. LANGLOPENDE SCHULDEN (X 1.000)

	Stand 01-01-2015	Mutaties		Stand 31-12-2015
		Opgenomen 2015	Vrijval 2015	
	€	€	€	€
Schuld aan ministerie van Financiën	2.450	-	-	2.450
Totaal langlopende schulden	2.450	-	-	2.450

Ter financiering van de nieuwbouw en renovatie in Breda, 's-Hertogenbosch en Tilburg heeft Stichting Avans in 2005 een lening bij het ministerie van Financiën afgesloten. Het ministerie van Financiën heeft hierbij de voorwaarde gesteld dat Stichting Avans haar overtollige liquide middelen 'stalt' bij het ministerie. De lening heeft een hoofdsom van m€ 35. De aflossing zal plaatsvinden in 100 maandelijkse termijnen, voor het eerst op 30 april 2008. Het rentepercentage bedraagt voor de gehele looptijd 2,82%. De opgenomen gelden zijn voor zover mogelijk in deposito's uitgezet. Voor een toelichting op de deposito's wordt verwezen naar de toelichting op de liquide middelen.

Als zekerheid voor de aflossing van de schuld aan het ministerie van Financiën is een eerste hypotheek verleend op de aan Stichting Avans toebehorende percelen en opstallen aan de Hogeschoollaan 1 te Breda, de Lovensdijkstraat 61/63 te Breda en de Onderwijsboulevard 215 te 's-Hertogenbosch. De eerste hypotheek wordt verleend tot een bedrag van m€ 43,7, met rente en kosten begroot op m€ 13,1, tezamen m€ 56,8.

9. KORTLOPENDE SCHULDEN (X 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
Onderhanden projecten	14.205	14.098
Crediteuren	5.488	6.214
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	7.528	6.763
Omzetbelasting	268	321
Vennootschapsbelasting	88	172
Schulden terzake pensioenen	1.884	2.044
Schulden aan ministerie van OCW	290	240
Aflossingsverplichting	2.450	4.200
Overige kortlopende schulden	1.712	2.216
Overlopende passiva:		
- Vakantiegeld	5.085	4.729
- Vakantiedagen	1.254	1.572
- Vooruitontvangen collegegelden	18.795	18.392
- Overig	6.279	6.099
Totaal kortlopende schulden	65.326	67.060

Voor een specificatie van de doelsubsidies die onder de schulden aan ministerie van OCW zijn opgenomen, wordt verwezen naar Model G dat in bijlage 3 is opgenomen.

De schulden hebben allen een looptijd korter dan een jaar.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Ten aanzien van renovaties is Stichting Avans de volgende meerjarige financiële verplichting aangegaan:

	Aangegane verplichting	Ontvangen facturen	Resterende verplichting
	k€	k€	k€
Locatie Onderwijsboulevard 215	19.504	3.122	16.382

Stichting Avans heeft de volgende huurcontracten afgesloten:

- Avans Hogeschool B.V. heeft een huurcontract gesloten voor de locatie Heerbaan 14-40. Deze overeenkomst met een looptijd van 10 jaar is aangegaan per 1 juli 2010. De huurprijs inclusief btw bedraagt k€ 54 per maand.
- Stichting Avans heeft een huurcontract gesloten voor de locatie Hervenplein in 's-Hertogenbosch. Deze overeenkomst met een looptijd van 10 jaar en 2 maanden is aangegaan per 1 augustus 2011. In het contract zijn twee mogelijkheden tot tussentijdse beëindiging opgenomen. Het contract kan na 5 jaar en 2 maanden en na 8 jaar en 2 maanden opgezegd worden met inachtneming van een opzegtermijn van 9 maanden. De huurprijs bedraagt k€ 899 per jaar. De huurprijs is exclusief btw. De aan de verhuurder te betalen btw-compensatie bedraagt 4% van de jaarhuur en is van toepassing gedurende de gehele looptijd van de huurovereenkomst. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd. Het betreft een huurcontract met recht tot koop.
- Stichting Avans heeft een huurcontract afgesloten met Bress voor het pand aan de Nieuwe Inslag 99 in Breda. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van 10 jaar, ingaande op 1 september 2012. De overeenkomst wordt stilzwijgend verlengd per 1 september 2022 tot 1 september 2027 tenzij Stichting Avans vóór 1 september 2026 schriftelijk heeft aangegeven de overeenkomst niet te verlengen. De huurprijs bedraagt k€174 per jaar en geldt voor de huurperiode van 10 jaar. Over de huur is geen btw verschuldigd.
- Stichting Avans heeft een huurcontract gesloten voor de locatie Bijster in Breda. Deze overeenkomst met een looptijd van 5 jaar en 2 maanden is aangegaan per 1 juli 2013. De huurprijs bedraagt k€ 249 per jaar. De huurprijs is exclusief btw. De aan de verhuurder te betalen btw-compensatie bedraagt 7% van de jaarhuur en is van toepassing gedurende de gehele looptijd van de huurovereenkomst. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd.
- Stichting Avans heeft een huurcontract gesloten voor de locatie Hooge Donken in 's-Hertogenbosch. Deze overeenkomst met een looptijd van 5 jaar en 2 maanden is aangegaan per 1 mei 2014. De huurprijs bedraagt k€ 200 per jaar. Over de huurprijs is geen btw verschuldigd. De aan de verhuurder te betalen btw-compensatie bedraagt 4% van de huurprijs. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd. De overeenkomst kan vervolgens worden voortgezet voor aansluitende perioden van telkens 5 jaar.
- Stichting Avans heeft een huurcontract afgesloten voor de tijdelijke huisvesting aan de Hogeschoollaan in Breda. Deze overeenkomst met een looptijd van 3 jaar is aangegaan per 22-05-2013. De opdrachtgever is bevoegd om de overeenkomst tweemaal met een periode van 1 jaar te verlengen. De huurprijs inclusief btw bedraagt k€ 362 per jaar.
- Stichting Avans heeft het huurcontract voor de tijdelijk huisvesting aan de Onderwijsboulevard in 's-Hertogenbosch verlengd tot en met 31-07-2016. De verschuldigde huur bedraagt k€ 39.
- Stichting Avans heeft een huurcontract gesloten met een looptijd van 3 jaar voor het PAT-gebouw aan de Sportweg 15 in Tilburg ingaande per 1 september 2015. Indien het huurcontract niet wordt opgezegd wordt de overeenkomst voortgezet voor een periode van 3 jaar. De aanvangshuurprijs bedraagt k€ 126. Over de huurprijs is geen btw verschuldigd. De aan de verhuurder te betalen btw-compensatie bedraagt 4% van de huurprijs. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Stichting Avans heeft (onderhouds)contracten afgesloten met de volgende bedrijven inclusief bijbehorende bedragen:

	k€
CSU	1.989
Surf Market	883
KPN	559
Surfnet	488

De looptijd van de langdurige verplichtingen kan als volgt verdeeld worden:

< 1 jaar	3.919
1-5 jaar	-

Stichting Avans heeft de volgende bankgaranties afgegeven:

- De bankgarantie die is afgegeven ten behoeve van Bouwfonds Office Value Fund N.V. te Hoevelaken bedraagt k€ 234.
- De bankgarantie die is afgegeven ten behoeve van Summa Vastgoed B.V. te Terneuzen bedraagt k€ 88.
- Avans Hogeschool B.V. heeft ten gunste van Stichting Heerborgh en Heerborgh Vastgoed C.V. een garantie van k€ 150 afgegeven.

Voor de btw geldt een fiscale eenheid tussen de volgende rechtspersonen:

- Stichting Avans
- Avans Contractactiviteiten B.V.
- Avans Hogeschool B.V.
- Avans Hogeschool MB B.V.
- Avans Hogeschool PRL B.V.
- Instituut Scire B.V.

Uit dien hoofde zijn bovenstaande rechtspersonen hoofdelijk aansprakelijk voor elkaars omzetbelastingsschulden en voor de omzetbelasting die de fiscale eenheid verschuldigd is.

Er lopen diverse geschillen / claims jegens en door Stichting Avans. Hoewel het niet mogelijk is de uitkomst van deze geschillen / claims te

voorspellen, is het College van Bestuur van mening - op grond van de informatie die thans beschikbaar is en na raadpleging van de interne jurist - dat het onwaarschijnlijk is dat de uitkomsten hiervan materieel nadelige gevolgen zullen hebben voor de financiële positie van Stichting Avans.

VERPLICHTINGEN VOORTKOMEND UIT DE CAO HBO 2014-2016

In de cao hbo 2014-2016 is de regeling werktijdvermindering senioren opgenomen (artikel M2). Werknemers kunnen in de toekomst, onder diverse voorwaarden, aanspraak maken op werktijdvermindering. Dit is een regeling met opbouw van rechten, die de hogeschool verplicht bij gebruikmaking een deel van deze werktijdvermindering te financieren. Het huidige gebruik van de regeling is beperkt en dientengevolge is geen reservering opgenomen om deze (M2) rechten te voorzien. Momenteel is er tevens onvoldoende zicht op de deelname van medewerkers in de komende jaren. De hogeschool kan derhalve geen betrouwbare schatting maken van de omvang van de verplichting uit hoofde van artikel M2 uit de cao hbo 2014-2016.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN

Er is geen sprake van niet in de balans opgenomen rechten.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Code activiteiten:

- 1 = contractactiviteiten
- 2 = contractonderzoek
- 3 = onroerende zaken
- 4 = overig

Voor de consolidatiecriteria wordt verwezen naar de algemene toelichting.

MEERDERHEIDSDEELNEMINGEN (X 1.000)

Naam en zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2014	Exploitatie saldo 2014	Omzet 2014
		€	€	€
Avans Contractactiviteiten B.V., Breda (100%)	4	7.697	1.565	17.470
Totaal		7.697	1.565	17.470

Doelstelling:

Het verkrijgen, beheren en vervreemden van aandelen, winstbewijzen, oprichtersbewijzen en dergelijke in Nederlandse en buitenlandse ondernemingen, voorzover deze in verband staan met het onderwijs en onderzoek.

Bestuurders / directieleden:

Dr. D.C. Zijderveld MPA
Drs. M.M.J. Kamsma MBA/MBI

JOINT VENTURE (X 1.000)

Naam en zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2015	Exploitatie saldo 2015	Omzet 2015
		€	€	€
Stichting Juridische Hogeschool Avans-Fontys Tilburg (deze cijfers worden voor 50% in de consolidatie betrokken)	4	321	-144	7.924
Totaal		321	-144	7.924

Doelstelling:

Het exploiteren en verzorgen van de bacheloropleiding HBO-Rechten.

Bestuurders / directieleden:

Dr. D.C. Zijderveld MPA (Stichting Avans)
Drs. M.M.J. Kamsma MBA/MBI (Stichting Avans)
Drs. E.C. Meijer (Fontys Hogescholen)
Dr. J. Welmers (Fontys Hogescholen)
Mr. S.J.G.N.M. Willard (onafhankelijke externe voorzitter)

Gegevens Fontys Hogescholen:

Rachelsmolen 1
5611 MA Eindhoven

In het kader van de verslaggevingsrichtlijnen zijn onderstaand de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht van de joint venture opgenomen.

Aangezien de jaarrekening 2014 van Stichting Juridische Hogeschool Avans-Fontys Tilburg is vastgesteld ná vaststelling van de jaarrekening 2014 van Stichting Avans, is sprake van een (minimale) afwijking tussen beide jaarrekeningen 2014. Dit verschil is gecorrigeerd in 2015, het onderstaand gepresenteerde resultaat 2015 wijkt daardoor af van de jaarrekening 2015 van Stichting Juridische Hogeschool Avans-Fontys Tilburg.

BALANS STICHTING JURIDISCHE HOGESCHOOL AVANS-FONTYS 2015 (X 1.000)

(na verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2015		31-12-2014	
	€	€	€	€
Vlottende activa				
Vorderingen	51		24	
Liquide middelen	1.488		1.662	
Totaal vlottende activa		1.540		1.686
Totaal activa		1.540		1.686
PASSIVA				
	€	€	€	€
Eigen vermogen	321		464	
Voorzieningen	200		180	
Kortlopende schulden	1.018		1.042	
Totaal passiva		1.540		1.686

STAAT VAN BATEN EN LASTEN STICHTING JURIDISCHE HOGESCHOOL AVANS-FONTYS 2015 (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
Baten			
Bijdragen Avans en Fontys	7.817	8.156	8.476
Overige baten	107	30	152
Totaal baten	7.924	8.186	8.628
Lasten			
Personele lasten	7.643	7.630	7.505
Overige instellingslasten	433	546	574
Totaal lasten	8.076	8.176	8.079
Saldo baten en lasten	-152	10	549
Saldo financiële baten en lasten	8	2	1
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-144	12	550

KASSTROOMOVERZICHT STICHTING JURIDISCHE HOGESCHOOL AVANS-FONTYS 2015 (X1.000)

	2015		2014	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat	-144		550	
Afschrijvingen	-		-	
Mutaties voorzieningen	20		160	
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Vorderingen	-27		72	
- Kortlopende schulden	-24		114	
		-174		896
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Desinvesteringen materiële vaste activa	-		-	
		-		-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden		-		-
Mutatie liquide middelen		-174		896
Beginstand liquide middelen	1.662		766	
Mutaties liquide middelen	-174		896	
Eindstand liquide middelen		1.488		1.662

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

10. RIJKSBIJDRAGE OCW (X 1.000)

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2015	2015	2014
	€	€	€
Normatieve rijksbijdrage OCW	157.458	157.687	151.324
Normatieve rijksbijdrage OCW vergoeding kapitaallasten	13.327	13.327	13.234
Rijksbijdrage Ontwerp & Ontwikkeling	4.302	4.256	4.193
Overige subsidies OCW	370	348	101
Totaal rijksbijdragen OCW	175.457	175.618	168.852

11. COLLEGEGEDEN (X 1.000)

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	2015	2015	2014
	€	€	€
Collegegelden Avans Hogeschool	54.747	54.789	52.211
Gerestitueerde collegegelden	-4.071	-4.305	-3.956
Totaal collegegelden	50.676	50.484	48.255

12. BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Contractonderwijs Avans Hogeschool B.V.	3.285	3.020	3.561
Cursusgelden Avans Hogeschool B.V.	14.209	13.350	13.473
Contractonderwijs Avans Hogeschool	147	152	34
Cursusgelden Avans Hogeschool	1.033	864	1.003
Contractonderwijs Stichting Juridische Hogeschool Avans-Fontys	-	-	2
Eliminatie intercompany opbrengsten	-24	-104	-57
Totaal contractonderwijs en cursusgelden	18.650	17.282	18.016
Mutatie onderhanden werk Avans Hogeschool B.V.	-315	-	-386
Totaal mutatie onderhanden werk	-315	-	-386
Totaal baten werk in opdracht van derden	18.335	17.282	17.630

13. OVERIGE BATEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Verhuur onroerende zaken	24	31	25
Detachering personeel	1.043	540	1.128
Subsidies van derden, schenking en sponsoring	2.474	1.881	2.412
Studentenvoorzieningen	1.619	1.768	1.833
Restauratieve voorzieningen	41	30	24
Uitkeringen sociale verzekeringen	1.028	81	713
Overige baten	3.353	1.625	8.463
Totaal overige baten	9.582	5.956	14.598

In de overige overige baten 2014 ad k€ 8.463 zijn drie eenmalige posten opgenomen voor totaal k€ 4.455, zijnde de vrijval van de schuld OCW liquiditeitsbijdrage ad k€ 2.263, de bate als gevolg van de liquidatie van Stichting Waarborgfonds HBO ad k€ 1.410 en de btw restitutie (pro rata) over 2012-2013 ad k€ 782.

14. PERSONELE LASTEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Lonen en salarissen	125.732	128.494	115.823
Sociale lasten	14.578	13.150	13.665
Pensioenpremies	15.843	16.232	16.928
Overige personele lasten:			
- Dotatie voorziening wettelijk wachtgeld	1.464	3.000	2.949
- Dotatie voorziening bovenwettelijk wachtgeld	525	55	842
- Dotatie voorziening collectief wachtgeld	14	-	21
- Dotatie vrijval voorziening ambtsjubilea	272	-	288
- Dotatie voorziening langdurig zieken	23	-	191
- Dotatie / vrijval overige personele voorzieningen	1.669	-	-112
- Uitzendkrachten, declaranten, gastdocenten, e.d.	9.952	10.112	10.116
- Overige	7.267	6.171	5.911
Totaal personele lasten	177.339	177.214	166.622

Aantal fte's

Het gemiddeld aantal fte's (allen werkzaam in Nederland) in dienst bij Stichting Avans in 2015, laat de volgende ontwikkeling zien:

	2015 fte's	2014 fte's
Personeel primair proces	1.284	1.153
Personeel management	79	71
Personeel bedrijfsvoering	665	707
Stagiairs	34	36
Personeel gelieerde ondernemingen	179	177
Totaal aantal fte's (fulltime equivalent)	2.241	2.144

15. AFSCHRIJVINGSKOSTEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Gebouwen en terreinvoorzieningen	9.824	9.573	9.475
Inventaris	7.057	7.214	6.389
Vrijval egalisatierekening subsidies gebouwen	-76	-75	-76
Totaal afschrijvingen	16.805	16.712	15.788

In 2014 is in de post afschrijvingen gebouwen en terreinvoorzieningen een afwaardering gebouwen opgenomen ad k€ 623, zijnde de resterende boekwaarde van het gesloopte deel van de eerdere investeringen in de gebouwen aan de Lovensdijkstraat.

16. HUISVESTINGSLASTEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Huur	2.832	2.928	2.769
Onderhoudslasten	2.250	2.158	1.866
Energie en water	1.752	2.014	1.825
Wettelijke lasten	650	701	619
Schoonmaaklasten	3.135	3.160	2.869
Overige huisvestingslasten	534	343	387
Totaal huisvestingslasten	11.153	11.304	10.335

17. OVERIGE INSTELLINGSLASTEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Inventaris en apparatuur	2.324	2.048	2.160
Administratie- en beheerslasten	11.787	11.233	12.441
Reis- en verblijfslasten	2.447	1.745	2.171
Onderwijslasten	9.825	9.921	8.696
Studentenvoorzieningen	2.474	2.501	2.539
Overige beheerslasten	1.704	933	1.662
Totaal instellingslasten	30.561	28.381	29.669

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria en (fiscale) advisering onder de administratie- en beheerskosten verantwoord:

	Werkelijk 2015	Werkelijk 2014
	€	€
Controle van de jaarrekeningen	118	111
Andere controlewerkzaamheden	54	95
Fiscale advisering en verzorgen van aangiftes	84	165
Andere niet-controlediensten	2	3
	258	374

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de instelling en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art.1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2015, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

18. FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Rentebaten	452	516	627
Rentelasten	-137	-241	-249
Totaal financiële baten en lasten	315	275	378

19. VENNOOTSCHAPSBELASTING

De vennootschapsbelastingplicht heeft betrekking op de deelneming Avans Contractactiviteiten BV en haar dochtermaatschappij. Het gehanteerde tarief is 20%/25% en het effectieve tarief is 25,2%. Het verschil tussen het nominale en het effectieve tarief wordt met name verklaard door de fiscaal lagere afschrijving op materiele vast activa.

ENKELVOUDIGE BALANS 2015 (X 1.000)

(na verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2015		31-12-2014	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Terreinen en terreinvoorzieningen	14.473		14.206	
Nieuwbouw in aanbouw	2.882		10.390	
Gebouwen	111.855		98.465	
Inventaris	21.917		18.423	
		151.127		141.484
Financiële vaste activa				
Deelnemingen (19)	7.857		6.364	
Verstrekke leningen (2)	604		660	
Waarborgstellingen (2)	223		186	
		8.684		7.210
Totaal vaste activa		159.811		148.694
Vlottende activa				
Voorraden (3)		42		44
Vorderingen				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	833		928	
Debiteuren	792		888	
Vorderingen op verbonden partijen	313		130	
Vorderingen op studenten	354		1.527	
Overige vorderingen	35		47	
Overlopende activa	3.673		3.520	
		6.000		7.040
Liquide middelen		91.908		85.001
Totaal vlottende activa		97.950		92.085
Totaal activa		257.761		240.779

PASSIVA	31-12-2015		31-12-2014	
	€	€	€	€
Eigen vermogen (20)				
Algemene reserve	93.541		96.770	
Bestemmingsreserve	106.196		84.977	
		199.737		181.747
Voorzieningen				
Wettelijke wachtgelden	3.762		3.325	
Bovenwettelijke wachtgelden	2.206		1.971	
Collectief wachtgeld	64		80	
Ambtsjubilea	974		870	
Langdurig zieken	932		921	
Overige personele voorzieningen	1.650		-	
Overige voorzieningen	200		-	
		9.788		7.167
Langlopende schulden (8)				
Overige langlopende schulden	-		2.450	
		-		2.450
Kortlopende schulden				
Crediteuren	4.883		5.809	
Schuld aan Avans Hogeschool B.V.	100		-	
Schuld aan MB B.V.	49		-	
Schuld Juridische Hogeschool Avans-Fontys	12		7	
Schulden aan ministerie van OCW	290		240	
Loonheffing	6.969		6.286	
BTW	217		-	
Schulden terzake pensioenen	1.780		1.928	
Overige kortlopende schulden	3.090		5.012	
Overlopende passiva	30.846		30.133	
		48.236		49.415
Totaal passiva		257.761		240.779

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2015 (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen OCW (10)	175.457	175.618	168.852
Collegegelden (11)	50.676	50.484	48.255
Baten werk in opdracht van derden (12)	1.180	1.016	1.037
Overige baten	7.169	5.417	12.197
Totaal baten	234.482	232.535	230.341
Lasten			
Personele lasten (21)	162.677	162.406	151.638
Afschrijvingen	16.659	16.552	15.644
Overige instellingslasten	38.676	38.632	37.262
Totaal lasten	218.012	217.590	204.544
Saldo baten en lasten	16.470	14.945	25.797
Saldo financiële baten en lasten	27	-40	68
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	16.497	14.905	25.865
Resultaat deelnemingen	1.493	826	1.145
Resultaat	17.990	15.731	27.010

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

FINANCIËLE VASTE ACTIVA (X 1.000)

20. DEELNEMINGEN

De mutaties van de deelnemingen zijn in het volgende schema samengevat.

	Mutaties				Boekwaarde 31-12-2015
	Boekwaarde	Investerings	Overige mutaties	Resultaat	
	01-01-2015	2015	2015	2015	
	€	€	€	€	€
Avans Contractactiviteiten B.V., Breda (100%)	6.132	-	-	1.565	7.697
Juridische Hogeschool Avans-Fontys, Tilburg (50%)	232			-72	160
Totale deelnemingen	6.364	-	-	1.493	7.857

21. EIGEN VERMOGEN (X 1.000)

	Mutaties			
	Stand	Overige	Resultaat	Stand
	01-01-2015	mutaties	2015	31-12-2015
	€	€	€	€
Algemene reserve (publiek)	90.092	-21.219	16.425	85.298
Algemene reserve (privaat)	6.678	-	1.565	8.243
Bestemmingsreserves:				
- Financiële risico's	49.076	-3.867	-	45.209
- Vernieuwing	19.540	812	-	20.352
- Ambitieplan	1.000	25.400	-	26.400
- Ontwerp & Ontwikkeling	15.361	-1.126	-	14.235
Totaal vermogen	181.747	-	17.990	199.737

Toelichting op de bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve financiële risico's is gevormd voor de afdekking van mogelijke risico's. De bestemmingsreserve dekt enkel risico's welke voldoen aan de volgende kaders: het betreffen Avansbrede risico's en niet zozeer risico's welke enkel voor individuele bedrijfsonderdelen gelden; de risico's hebben een minimale omvang van m€ 1,0 en de risico's richten zich niet direct op het niet voldoen aan wet- en/of regelgeving (boetes en terugvorderingen).

De bestemmingsreserve vernieuwing is gevormd voor het uitvoeren van vernieuwingsprojecten op het gebied van onderwijs en onderwijs-ondersteunende activiteiten in de breedste zin van het woord.

De bestemmingsreserve ambitieplan is gevormd voor de implementatie van het Ambitieplan.

De bestemmingsreserve Ontwerp & Ontwikkeling is gevormd voor het uitvoeren van onderzoeks-activiteiten (waaronder lectoraten).

Voor een toelichting op de bestemming van het resultaat 2015 wordt verwezen naar de bestemming van het resultaat van Stichting Avans, opgenomen onder de overige gegevens.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Voor de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen van Avans Hogeschool wordt verwezen naar de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zoals opgenomen in de toelichting op de geconsolideerde balans. De rechten en verplichtingen voor Avans Hogeschool B.V. zijn enkelvoudig uiteraard niet van toepassing.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

22. PERSONELE LASTEN (X 1.000)

	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Werkelijk 2014
	€	€	€
Lonen en salarissen (incl. sociale lasten en pensioenlasten)	145.771	148.499	136.626
Overige personele lasten	16.906	13.907	15.012
	162.677	162.406	151.638

Aantal fte's

Het aantal fte's (allen werkzaam in Nederland) in dienst bij Stichting Avans per jaareinde, laat de volgende ontwikkeling zien:

	2015	2014
	fte's	fte's
Personeel primair proces	1.284	1.153
Personeel management	79	71
Personeel bedrijfsvoering	665	707
Stagiairs	34	36
Totaal aantal fte's (fulltime equivalent)	2.062	1.967

VERANTWOORDING UIT HOOFDE VAN DE WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIEPUBLIEKE SECTOR (WNT)

LEIDINGGEVENDE TOPFUNCTIONARISSEN (2015)

bedragen x € 1	P.L.A Rüpp	M.M.J. Kamsma	D.C. Zijderveld	F.J.M. van Kalmthout
Functie(s)	voorzitter CvB	vicevoorzitter CvB	lid CvB	directeur Strategische staf
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	ja
Echte of fictieve dienstbetrekking ?	echte	echte	echte	echte
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT maximum	178.000	178.000	178.000	178.000
Bezoldiging				
Beloning	181.931	182.466	165.579	160.259
Belastbare onkostenvergoedingen	300	300	11.952 *	1.172
Beloningen betaalbaar op termijn	17.424	16.889	16.377	16.522
Subtotaal	199.655	199.655	193.908	177.953
-/onverschuldigde betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	199.655	199.655	193.908	177.953
Motivering indien overschrijding	Overschrijding is toegestaan ivm overgangsrecht WNT	Overschrijding is toegestaan ivm overgangsrecht WNT	Overschrijding is toegestaan ivm overgangsrecht WNT	nvt

* Het verschil in belastbare onkostenvergoeding ten opzichte van de overige CvB leden wordt geheel verklaard door de fiscale bijtelling van de beschikbaar gestelde leaseauto.

LEIDINGGEVENDE TOPFUNCTIONARISSEN (2014)

bedragen x € 1	P.L.A Rüpp	M.M.J. Kamsma	D.C. Zijderveld	F.J.M. van Kalmthout
Functie(s)	voorzitter CvB	vicevoorzitter CvB	lid CvB	strategisch adviseur
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	ja*
Bezoldiging				
Beloning	169.483	172.814	156.121	158.951
Belastbare onkostenvergoedingen	300	300	12.086 **	11.859
Beloningen betaalbaar op termijn	28.907	26.738	26.205	27.548
Totaal bezoldiging 2014	198.690	199.852	194.412	198.358
Individueel WNT maximum	199.905	199.905	199.905	199.905

* De heer Van Kalmthout is per 1 juni 2013 een gewezen topfunctionaris.

** Het verschil in belastbare onkostenvergoeding ten opzichte van de overige CvB leden wordt geheel verklaard door de fiscale bijtelling van de beschikbaar gestelde leaseauto.

TOEZICHTHOUDENDE TOPFUNCTIONARISSEN (2015)

bedragen x € 1

	R.L. Vreeman	E.R. Muller	C.A.M. Mouwen	P.M. Langen- bach	W.A. van der Meeren	P. Struik
Functie(s)	voorzitter RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT
Duur dienstverband	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Individueel WNT maximum	26.700	17.800	17.800	17.800	17.800	17.800
Bezoldiging						
Beloning	17.800	13.350	13.350	13.350	13.350	13.350
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	17.800	13.350	13.350	13.350	13.350	13.350
-/-onverschuldigde betaald bedrag	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	17.800	13.350	13.350	13.350	13.350	13.350

TOEZICHTHOUDENDE TOPFUNCTIONARISSEN (2014)

bedragen x € 1

	J.C. Dona	R.L. Vreeman	M.C.C. Bekker	E.R. Muller	C.A.M. Mouwen	P.M. Langen- bach	W.A. van der Meeren	P. Struik
Functie(s)	voorzitter RvT	voorzitter RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT
Duur dienstverband in 2014	1/1-30/9	1/10-31/12	1/1-30/9	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/10-31/12
Bezoldiging								
Beloning	11.245	3.713	7.425	9.900	9.900	9.900	9.900	2.475
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	11.245	3.713	7.425	9.900	9.900	9.900	9.900	2.475
Individueel WNT maximum	11.245	3.748	7.496	9.995	9.995	9.995	9.995	2.499

OVERIGE GEGEVENS

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT VAN STICHTING AVANS

Het College van Bestuur is voornemens om het resultaat ad k€ 17.990 als volgt te bestemmen.

	k€
Toevoeging algemene reserve (publiek)	16.425
Toevoeging algemene reserve (privaat)	1.565
	<u>17.990</u>

Totstandkoming resultaatbestemming:

De toevoeging aan de algemene reserve privaat betreft, conform voorgaande jaren, het resultaat van de 100% deelneming in Avans Contractactiviteiten B.V.

Het resterende deel van het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve publiek.

De bovenstaande voorgenomen bestemming van het resultaat is als zodanig verwerkt in de balans per 31 december 2015.

Stichting Avans (www.avans.nl)
Prof. Cobbenhagenlaan 13
5037 DA Tilburg

Avans Hogeschool brinnummer 07GR

CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Avans

---

Verklaring over de jaarrekening 2015

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Avans op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015, in alle van materieel belang zijnde aspecten, aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het onderwijsaccountants-protocol OCW/EZ 2015.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Stichting Avans te Tilburg gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015;
- de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2015; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening is de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Avans zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Ref.: e0382063

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54228368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

CONTROLEVERKLARING

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onze controle-aanpak

Samenvatting en context

Wij ontwerpen onze controle-aanpak door het bepalen van materialiteit en het identificeren en inschatten van het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening ten aanzien van getrouwheid en financiële rechtmatigheid. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het college van bestuur subjectieve schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn zoals de waardering van gebouwen en de waardering van personele voorzieningen. Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het management waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het management.

Het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 definieert financiële rechtmatigheid en verduidelijkt welke werkzaamheden de instellingsaccountant op de jaarrekening en het jaarverslag moet uitvoeren in aansluiting op de van toepassing zijnde wet- en regelgeving zoals opgenomen in het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

Wij hebben er voor gezorgd dat het controleteam, zowel op groepsniveau als op het niveau van de groepsonderdelen, over voldoende specialistische kennis en expertise beschikt die nodig is voor de controle van een hoger onderwijsinstelling. Wij hebben daarom specialisten op het gebied van IT-specialisten in ons team opgenomen.

Materialiteit

- Getrouwheid: €4,57 miljoen, gebaseerd op 1,8% van de totale baten.
- Rechtmatigheid: €5,2 miljoen, gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen.
- Specifieke toleranties zoals voorgeschreven door het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

Reikwijdte van de controle

- Stichting Avans staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Avans.
- Alle entiteiten zijn afgedekt door controlewerkzaamheden uitgevoerd door het controleteam van de groep. Wij maken geen gebruik van werkzaamheden van andere accountants.
- Dekking controlewerkzaamheden: 100% van de geconsolideerde opbrengsten en 100% van het geconsolideerde balanstotaal.

Kernpunten

- Wij hebben geen kernpunten in de controle benoemd.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Stichting Avans – Ref.: e0382063

Pagina 2 van 7

CONTROLEVERKLARING

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel als volgt bepaald:

Materialiteit voor de getrouwheid	€4,57 miljoen (2014: €4,49 miljoen).
Materialiteit voor de rechtmatigheid	€5,2 miljoen (2014: €5,1 miljoen).
Hoe is de materialiteit bepaald	<i>Getrouwheid:</i> 1,8% van de totale baten. <i>Rechtmatigheid:</i> 3% van de totale publieke middelen.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	<i>Getrouwheid:</i> we hebben deze, algemeen geaccepteerde, benchmark toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoefte van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat de totale baten een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van Stichting Avans. <i>Rechtmatigheid:</i> dit percentage is toegepast conform het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3. van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015. In deze paragraaf van het accountantsprotocol zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportage-toleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij, conform ons auditplan, aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €175.000 (2014: €168.000) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze groepscontrole

Stichting Avans staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Avans.

Onze controle van de geconsolideerde jaarrekening heeft zich gericht op alle entiteiten opgenomen in de consolidatiekring, waarbij de controle specifiek is gericht op de significante onderdelen Stichting Avans en Avans Hogeschool B.V. In totaal hebben wij met het uitvoeren van deze werkzaamheden de volgende dekking over onderstaande jaarrekeningposten verkregen:

Opbrengsten	100%
Balanstotaal	100%

Door bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

Stichting Avans – Ref.: e0382063

Pagina 3 van 7

CONTROLEVERKLARING

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professioneel oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat, conform 2014, er geen kernpunten aanwezig zijn om te benoemen in deze verklaring. Dit hebben wij ook gecommuniceerd met het college van bestuur en de raad van toezicht.

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen; en voor
- een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of Stichting Avans in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om Stichting Avans te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

---

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW en de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. Jaarverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 is opgesteld, en of de door de Regeling jaarverslaggeving onderwijs vereiste overige gegevens zijn toegevoegd.
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Onze benoeming

Wij zijn door de raad van toezicht op 4 juni 2014 herbenoemd als externe accountant van Stichting Avans vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds de controle van het boekjaar 2004 tot op heden de accountant voor een onafgebroken periode van elf jaar.

Rotterdam, 8 juni 2016
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. Th.A.J.C. Snepvangers RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2015 van Stichting Avans

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaard en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle van de jaarrekening en de financiële rechtmatigheid met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Stichting Avans.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden met betrekking tot de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel.

Stichting Avans – Ref.: e0382063

Pagina 6 van 7

CONTROLEVERKLARING

Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de het groepsonderdeel opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

BIJLAGE

BIJLAGE 1 AANVULLENDE INFORMATIE NAAR AANLEIDING VAN DE NOTITIE HELDERHEID

Nr	Naam academie/ dienst	Uitbesteding [1]	Investeren van publieke middelen in private activiteiten [2]	Uitwisselingsovereenkomsten [3]	Bekostiging van maatwerktrajecten [4]
11	AKV	n.v.t.	De cursussen gegeven op de zaterdag-academie zijn financieel ondergebracht bij Avans+. De bij AKV gemaakte onkosten worden gefactureerd aan Avans+ (personele lasten € 44.998 en € 8.130 materiële lasten)	Uitgaande free-movers: 1 student naar Hamburg in Duitsland en 1 student naar IAAP Ramallah in Palestina.	n.v.t.
12	APO	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
14	AB&I	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
17	All	n.v.t.	n.v.t.	Aan het EPS project hebben 6 Avans studenten en 19 buitenlandse studenten deelgenomen.	n.v.t.
18	ATGM	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
19	AGZ	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
20	ASB	n.v.t.	n.v.t.	ASB heeft in 2009 een samenwerkingsconvenant gesloten met de Maltepe Universiteit in Istanbul dat onder andere voorziet in een uitwisseling van studenten voor stage of afstuderen. In 2015 hebben 3 Turkse studenten stage gelopen in Nederland en zijn 2 Nederlandse studenten op stage geweest naar Turkije.	n.v.t.
21	AMBM	n.v.t.	n.v.t.	Met gesloten beurs hebben volgende uitwisselingen plaatsgevonden met partnerscholen: EUFH Bruhl (uitgaand 1, inkomend 3), Lathi University of Applied Sciences (uitgaand 1, inkomend 1), Istanbul Bilgi University (uitgaand 1), Edem Valencia (uitgaand 2, inkomend 3), Léonard de Vinci Paris (uitgaand 1, inkomend 3), Bahcesehir University Istanbul (uitgaand 2), Manchester Metropolitan University (uitgaand 3), Akdeniz Antalya (inkomend 1), International Business Academy Kolding (uitgaand 2), Fundacao Universidade Regional de Blumenau (uitgaand 4), CUNEF Madrid (uitgaand 4). In 2015 zijn geen buitenlandse studenten ingestroomd, afkomstig van niet-partnerscholen. In 2015 hebben 10 AMBM studenten tijdens de minorperiode gestudeerd aan niet-partnerscholen (Kuala Lumpur 1, Bali 8 en VS 1). Het collegegeld is door de student zelf betaald.	n.v.t.
23	AAFM	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
25	AFM	n.v.t.	n.v.t.	AFM heeft dit jaar een Erasmus-raamwerkcontract afgesloten met Finland HAMK. Er is enkel docentuitwisseling geweest.	n.v.t.
26	ADT	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
27	JHS	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
28	ASIS	n.v.t.	n.v.t.	Dubbeldiploma programma met Frankrijk (Reims Management School): studenten studeren eerste 2 jaar aan thuisinstelling en laatste 2 jaar aan buitenlandse partnerinstelling. Aan het eind van de 4 jaar krijgen de studenten van beide instellingen een diploma. Per september 2010 is er ook een mogelijkheid voor studenten om in het eerste jaar aan de partnerinstelling te starten: Franse studenten in jaar 1 t/m 4 in NL 54, NL studenten in Fr 1. Dubbeldiploma programma met Duitsland (Fachhochschule Reutlingen): studenten studeren eerste 2 jaar aan thuisinstelling en laatste 2 jaar aan buitenlandse partnerinstelling. Aan het eind van de 4 jaar krijgen de studenten van beide instellingen een diploma. Per september 2010 is er ook een mogelijkheid voor studenten om in het eerste jaar en het derde jaar aan de partnerinstelling te starten: Duitse studenten in jaar 1 t/m 4 in NL 20, NL studenten in DU 7. Dubbeldiploma programma met Engeland (Newcastle Business School): studenten studeren eerste 2,5 jaar aan thuisinstelling en laatste 1,5 jaar aan buitenlandse partnerinstelling. Aan het eind van de 4 jaar krijgen de studenten van beide instellingen een diploma: Engelse studenten in NL 0, ASIS studenten in UK 3. Dubbeldiploma programma met USA (Western Carolina University en Eastern Kentucky University): studenten studeren eerste 2,5 jaar aan thuisinstelling en laatste 1,5 jaar aan buitenlandse partnerinstelling. Aan het eind van de 4 jaar krijgen de studenten van beide instellingen een diploma: Amerikaanse studenten in NL 0, ASIS studenten in USA 0. Dubbeldiploma programma met Hongarije (Budapest Business School): studenten studeren eerste 2,5 jaar aan thuisinstelling en laatste 1,5 jaar aan buitenlandse partnerinstelling. Aan het eind van de 4 jaar krijgen de studenten van beide instellingen een diploma: Hongaarse studenten in NL 40. Dubbeldiploma programma met Italië (Universita Cattolica del Sacro Cuore): studenten studeren eerste 2 jaar aan thuisinstelling en laatste 2 jaar aan buitenlandse partnerinstelling. Aan het eind van de 4 jaar krijgen de studenten van beide instellingen een diploma: Italiaanse studenten in NL 22, NL studenten in IT 1. Eenzijdig dubbeldiploma met India (Khalsa College Delhi University): studenten studeren eerste 3 jaar aan thuisinstelling en verkrijgen daar een BBA en daarna studeren ze bij ASIS in Breda en volgen een programma van 65 ECTS. Aan het eind krijgen de studenten een diploma Bachelor of Business Administration: Indiase studenten in NL 0. Uitwisselingen buiten Europa en dus niet in het kader van Erasmus programma. Studenten studeren een semester aan een partnerinstelling buiten Europa: inkomend IBMS 17, Inkomend IFM 0, uitgaand IBMS 35, uitgaand IFM 1, free movers IBMS 6.	n.v.t.

BIJLAGE 1 AANVULLENDE INFORMATIE NAAR AANLEIDING VAN DE NOTITIE HELDERHEID

Nr	Naam academie/dienst	Uitbesteding [1]	Investeren van publieke middelen in private activiteiten [2]	Uitwisselingsovereenkomsten [3]	Bekostiging van maatwerktrajecten [4]
30	ASH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
31	AE&l	Binnen de minor Proces Automatisering werd door twee groepen van elk 5 studenten een project uitgevoerd bij Hogeschool Zuyd. De opdracht is om de aldaar aanwezig pilotkunstmestfabriek energetisch te optimaliseren waarbij rekening gehouden moet worden met de regelbaarheid van het proces. Hiervoor heeft Avans € 3.760 excl. BTW betaald.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
32	AVB	n.v.t.	n.v.t.	Laurea UAS Helsinki, Finland University of the West of Scotland, School of Science & Sports College of Communication and Business Budapest 6 studenten hebben van deze uitwisseling gebruik gemaakt.	n.v.t.
33	AHB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
34	AMIB	n.v.t.	n.v.t.	De volgende uitwisselingen hebben plaatsgevonden: Unisersité de La Rochelle Frankrijk (inkomend 10) - Université de Savoie Annecy Frankrijk (inkomend 13) - IPAC Annecy Frankrijk (inkomend 5) - Ecole de Gestion et de commerce de savoie Frankrijk (inkomend 2) - Université de Montpellier IUT Frankrijk (inkomend 4) - Association Léonard de Vinci Frankrijk (uitgaand 2) - IUT "A" Paul Sabatier Toulouse III (Auch) Frankrijk (inkomend 7, uitgaand 1) - Heci Saint Louis Frankrijk (inkomend 5) - UPEC Université Paris Est Frankrijk (inkomend 3) - Université de Bretagne Occidentale Frankrijk (inkomend 4) - Universidad de Huelva Spanje (uitgaand 2) - Universidad de Murcia Spanje (uitgaand 2) - Universidad de Sevilla Spanje (inkomend 1) - Universidad de Valladolid Spanje (inkomend 1) - Universidad de Barcelona Spanje (inkomend 2, uitgaand 2) - Universidad de San Sebastian Spanje (uitgaand 1) - Universidad Rey Juan Carlos Spanje (inkomend 10, uitgaand 2) - Universidad de Pais Vasco Spanje (inkomend 2) - Universidad Loyola Andalucia Spanje (uitgaand 2) - Universidad de Malaga Spanje (inkomend 4, uitgaand 3) - Escola Superior de Gestao de Santarem Portugal (inkomend 1, uitgaand 1) - Universidade de Aveiro Portugal (inkomend 1, uitgaand 2) - Instituto Portugues de Administracao de Marketing Portugal (uitgaand 3) - Fachhochschule Augsburg Duitsland (uitgaand 1) - Fachhochschule Hof Duitsland (inkomend 1) - Fachhochschule Heilbronn Duitsland (inkomend 1) - Fachhochschule Fulda Duitsland (inkomend 5) - Fachhochschule Trier Duitsland (inkomend 1) - Fachhochschule Worms Duitsland (inkomend 2) - HEIG-vd Yverdon-les-Bains Zwitserland (inkomend 2) - Lahti University of Applied Sciences Finland (inkomend 2, uitgaand 2) - Malmi Business School Helsinki Finland (inkomend 4, uitgaand 2) - Dundalk University Ierland (uitgaand 1) - Institute of Technology Tallaght Ierland (uitgaand 2) - Institute of Technology Blanchardstown Ierland (uitgaand 2) - University of the West of Scotland Groot Brittanië (uitgaand 2) - Maltepe University Turkije (uitgaand 1) - Ege University Izmir Turkije (uitgaand 2) - Marmara University Turkije (uitgaand 2) - Cankaya University Ankara Turkije (uitgaand 1) - Thompson Rivers University Kamloops Canada (uitgaand 1) - Kazimeras Simonvicius university Italië (inkomend 2) - Helmo University College België (inkomend 2) - Haute ecole EPHEC België (inkomend 1) - Hogeschool West Vlaanderen België (inkomend 1) - Plantijn University College Antwerp België (uitgaand 1) - Dublin Institute of Technology Ierland (inkomend 1) - Budapest Metropolitan University of Apllied Sciences Hongarije (inkomend 1) - Budapest College of Communication Hongarije (inkomend 1) - University of Karlstad Zweden (uitgaand 1) - University of Kristianstad Zweden (uitgaand 1) - CPH Business Copenhagen Business Academy Denemarken (uitgaand 1) - Ballarat University Australië (uitgaand 1).	n.v.t.

BIJLAGE 1 AANVULLENDE INFORMATIE NAAR AANLEIDING VAN DE NOTITIE HELDERHEID

Nr	Naam academie/dienst	Uitbesteding [1]	Investeren van publieke middelen in private activiteiten [2]	Uitwisselingsovereenkomsten [3]	Bekostiging van maatwerktrajecten [4]
35	AOMI	n.v.t.	n.v.t.	De volgende uitwisselingen hebben plaatsgevonden: Vives University College Kortrijk-Roeselare-Tielt-Torhout België (inkomend 2, uitgaand 2), Helmo University College België (inkomend 3, uitgaand 3) - Ecole Pratique des Hautes Etudes Commerciales België (inkomend 3, uitgaand 3) - Erasmus University College Brussels België (inkomend 4, uitgaand 4) - New Bulgarian University Bulgarije (inkomend 2, uitgaand 2) - Dania Academy of Higher Education Denemarken (inkomend 2, uitgaand 2) - Université de Bretagne Occidentale Frankrijk (inkomend 2, uitgaand 2) - Université Saccoie Mont-Blanc Frankrijk (inkomend 2, uitgaand 2) - Université Paris-Est Ceteil Val-de-Marne UPEC Frankrijk (inkomend 6, uitgaand 6) - Villanueva University Spanje (inkomend 5, uitgaand 5) - Buskerud and Vestfold University College Noorwegen (inkomend 2, uitgaand 2) - Karlstad University Zweden - Juan Carlos Spanje (inkomend 1, uitgaand 1) - Isik University Turkije (inkomend 2, uitgaand 2) - Gediz University Turkije (inkomend 3, uitgaand 3) - EBC Hochschule Duitsland (inkomend 1, uitgaand 1) - BISP Business School Berlijn Duitsland (inkomend 2, uitgaand 2) - Kauno kolegija University of Applied Sciences Litouwen (inkomend 3, uitgaand 3) - Bern University of Applied Sciences (inkomend 2, uitgaand 2) - Haaga Helia University of Applied Science Finland (inkomend 2, uitgaand 2) - lahti University of Applied Sciences Finland (inkomend 30, uitgaand 30) - University College of Enterprise and Administration in Lublin Polen (inkomend 3, uitgaand 3) - Polytechnic institute of Santarém Portugal (inkomend 3, uitgaand 3) - IADE instituto de artes visuais Portugal (inkomend 4, uitgaand 4) - St Pölten University of Applied Sciences Oostenrijk - BKF University of Applied Sciences Budapest (inkomend 6, uitgaand 6).	
36	ACUE	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Er is een maatwerktraject geïnitieerd rond een aansluitingsprogramma voor CMD opleidingen tussen MBO St. Lucas Boxel/ Eindhoven en Avans Breda. Het gaat hier om betaling van € 900 voor uren die Avans Breda besteedt aan het lesgeven aan MBO-studenten in een meeloopjaar. Het Zoomvliet College Roosendaal heeft vier studenten laten deelnemen aan dit traject. Het radius College Breda heeft (bij wijze van pilot) ook vier studenten laten meelopen aan dit traject.
	CoE BBE	n.v.t.	Het CoE BBE voert tegen kostendekkend tarief praktijkgericht onderzoek en andere trajecten met betrekking tot de biobased economy uit ten behoeve van derden	n.v.t.	n.v.t.
50	LIC	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
55	AOC	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
60	DIF	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
70	DFS	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
75	DP&O	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
80	DMCS	n.v.t.	Bijdrage van k€ 212 voor studenten sportfaciliteiten bij Bress, UVT en Sportiom). Aan Brabantwonen k€ 24 betaald inzake leegstandskosten.	n.v.t.	n.v.t.
90	CvB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

[1] Vermelden aard en omvang van uitbesteding van één of meer delen van één of meer onderwijsprogramma's van in het CROHO geregistreerde opleidingen aan een bekostigde dan wel een private organisatie, onder vermelding van het totaal daaraan verbonden kosten.

[2] Aandacht besteden aan de wijze waarop de hogeschool gelden uit de rijksbijdrage aanwendt voor private activiteiten.

[3] Vermelden de uitwisselingsovereenkomst(en) die de hogeschool heeft met één of meerdere buitenlandse instellingen met opgave van het aantal Nederlandse en buitenlandse studenten dat hiervan gebruik maakte.

[4] Vermelden voor welke bedrijven of organisaties door de hogeschool maatwerktrajecten zijn georganiseerd en hoeveel studenten daarbij betrokken zijn.

BIJLAGE 2 FSR TABEL

Subsidie- verstrekker en eventueel uitvoerder	Omschrijving	Projectnummer subsidiegever of kenmerk beschikking met datum	Totaal project- budget (€)	Subsidie (maximale subsidie €)	Looptijd		Bestedingen			Voorschot		Status (lopend/ vast te stellen)
					begin	einde	Stand 1-1-2015 (€)	Mutaties 2015 (€)	Stand 31-12-2015 (€)	Stand 31-12-2015 (€)		
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Spectrale Conversie Folies	2011-19-17M	427.042	299.229	01-06-12	31-12-14	105.552	4.175	109.726	102.839		vast te stellen
Stichting Innovatie Alliantie (ASH)	Talentontwikkeling bij risicojongeren	PRO-1-008	295.048	127.120	01-11-10	30-04-15	211.698	0	211.698	116.429		vast te stellen
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	System Engineering voor MKB-bedrijven	2011-19-16m	622.487	299.999	01-09-12	01-09-15	50.472	53.619	104.091	85.020		vast te stellen
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	Levende Kleuren	2012-20-17M	413.060	287.401	01-09-13	01-12-15	106.117	184.710	290.827	230.340		vast te stellen
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	LC-MS/MS methoden voor klinische chemische laboratoria	2013-15-2P	437.765	299.634	01-02-14	30-04-16	124.678	177.107	301.785	296.754		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	Functionele stabiliteit van biopolymeren	PRO-3-01	1.056.510	699.545	01-04-12	01-04-16	249.530	62.556	312.086	427.376		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (ESB)	Circulaire metaalketens	PROVA. CE.01.004	41.770	20.000	15-12-15	30-06-16	0	1.782	1.782	0		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Smart Vision UAV	2014-01-31M	33.750	16.250	01-09-14	31-08-16	0	15.932	15.932	813		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (CoE)	Biocomposieten voor bouwkundige / civiele toep.	2014-01-11M	601.373	296.936	01-10-14	31-08-16	15.063	107.539	122.602	25.269		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Netwerken voor groei "Systems engineering voor MKB-bedrijven"	NVG-19-2011- 19-16M	15.000	15.000	01-09-15	01-09-16	0	5.390	5.390	15.000		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Netwerken voor groei "Spectrale conversie folies"	NVG-18-2011- 19-17M	14.900	14.900	01-01-16	31-12-16	0		0	14.900		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Binpicking	2014-01-06M	101.787	66.162	01-02-15	31-01-17	0	18.100	18.100	3.600		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EV)	Gezond seksueel gedrag in de residentiële jeugdzorg	PRO-4-11	1.017.506	698.860	01-03-13	30-04-17	150.636	110.318	260.954	364.216		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Medical Robotics	PRO-3-26	302.272	231.600	01-04-12	31-07-17	130.191	43.187	173.378	95.906		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	Diagrams	PRO-4-17	207.925	154.986	01-09-13	01-09-17	100.402	82.264	182.666	119.607		lopend
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	TexEnergie	2014-01-71PRO	309.886	210.280	01-09-15	31-08-19	0	6.398	6.398	0		lopend
Ministerie van OCW (Pabo)	Tegemoetkoming kosten opleidings-scholen	-74154	1.700.000	1.700.000	01-09-09	31-08-20	903.333	163.333	1.066.666	1.010.000		lopend

Voor de in de volgende tabel opgenomen subsidieprojecten geldt dat Avans Hogeschool optreedt als penvoerder, het bedrag opgenomen als voorschot per 31-12-2015 kan als volgt worden gespecificeerd. Voor de overige projecten geldt dat Avans Hogeschool optreedt als deelnemer, het bedrag opgenomen als voorschot per 31-12-2015 betreft in dat geval het ontvangen voorschot van de penvoerder.

Subsidieverstrekker en eventueel uitvoerder	Omschrijving	Projectnummer subsidiegever of kenmerk beschikking met datum	Ontvangen voorschot van subsidie- verstrekker	Verrichte betalingen aan projectdeelnemers	Voorschot
			Stand 31-12-2015 (€)	Stand 31-12-2015 (€)	Stand 31-12-2015 (€)
Stichting Innovatie Alliantie (AB&I)	Spectrale Conversie Folies	2011-19-17M	299.229	196.390	102.839
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	System Engineering voor MKB-bedrijven	2011-19-16m	299.999	214.979	85.020
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	Levende Kleuren	2012-20-17M	287.401	57.062	230.340
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	LC-MS/MS methoden voor klinische chemische laboratoria	2013-15-2P	299.634	2.880	296.754
Stichting Innovatie Alliantie (ATGM)	Functionele stabiliteit van biopolymeren	PRO-3-01	699.545	272.169	427.376
Stichting Innovatie Alliantie (CoE)	Biocomposieten voor bouwkundige / civiele toep.	2014-01-11M	59.647	34.378	25.269
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Netwerken voor groei "Systems engineering voor MKB-bedrijven"	NVG-19-2011-19-16M	15.000	0	15.000
Stichting Innovatie Alliantie (EDI)	Netwerken voor groei "Spectrale conversie folies"	NVG-18-2011-19-17M	14.900	0	14.900
Stichting Innovatie Alliantie (EV)	Gezond seksueel gedrag in de residentiële jeugdzorg	PRO-4-11	698.860	334.644	364.216

Algemeen

In deze verantwoording zijn alleen de subsidies opgenomen waarbij in de subsidievoorwaarden is vereist dat verantwoording via de FSR dient plaats te vinden. In deze verantwoording zijn geen niet-gecorrigeerde fouten opgenomen.

Gehanteerde grondslagen - projecten Stichting Innovatie Alliantie

Alle projecten waarbij in de overeenkomst is vermeld dat de verantwoording moet plaatsvinden in de FSR tabel zijn bovenstaand opgenomen. Dit betreffen projecten waarbij Avans Hogeschool penvoerder of uitvoerder is. De FSR verantwoording richt zich enkel op de eigen bestedingen van Avans Hogeschool. De gehanteerde kostengrondslagen zijn in overeenstemming met de subsidieregeling van Stichting Innovatie Alliantie, waarbij een opslagpercentage voor overheadkosten wordt gehanteerd over de directe personeelslasten én de overige lasten, zoals materialen en reiskosten, direct aan de projecten zijn gerelateerd.

Gehanteerde grondslagen - project ministerie van OCW

Alle projecten waarbij in de voorwaarden is vermeld dat de verantwoording moet plaatsvinden in de FSR tabel zijn bovenstaand opgenomen. Dit betreft een project waarbij Avans Hogeschool uitvoerder is en de hoogte van de subsidie afhankelijk is van het aantal studenten dat voldoet aan de gestelde voorwaarden. Voor de opgegeven studenten geldt dat deze voldoen aan de gestelde voorwaarden ten aanzien van de inschrijving en de opbouw van het door hen gevolgd curriculum.

BIJLAGE 3 MODEL G VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES MET VERREKENINGSCLAUSULE

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen tot en met verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum				
			k€€	k€€	k€	k€
Lerarenbeurs	643958-1	20/08/2014	350	331	325	6
			350	331	325	6

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-01-2015	Ontvangen tot en met verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2015	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum						
			k€€		k€€	k€€	k€	k€
Lerarenbeurs	707748-1	21/09/2015	406	0	406	122	122	284
			406		406	122	122	284

BIJLAGE 4 DEFINITIES METHODEN EN DATABRONNEN PRESTATIEAFSPRAKEN

Korte omschrijving	Bron	Omschrijving afspraak	Gehanteerde definitie
Studiesucces - uitval	Osiris	Het aandeel van het totale aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij Avans Hogeschool staat ingeschreven bedraagt maximaal 25%.	Van het aantal VOLTijd BACHELORstudenten dat voor het eerst bij Avans Hogeschool in september van het gekozen collegejaar is gestart (dus waarbij het eerste collegejaar gelijk is aan het gekozen collegejaar (cohort) en ongeacht mogelijke eerdere ho-jaren bij een andere instelling), wordt het aantal (unieke) studenten geteld dat in datzelfde collegejaar is uitgevallen en niet meer verder studeert bij Avans Hogeschool. Uitgezonderd zijn de cursisten (Examentype C) en Leerlingen en Minoren (Bekostigingscodes L en M). Bovendien moet voldaan zijn aan de voorwaarde dat de 1 september inschrijving volledig is afgerond (Actiefcode 4). De februari instroom wordt niet meegenomen in de aantallen.
Studiesucces - bachelor rendement	Osiris	Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij Avans inschrijven (herinschrijvers), dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij de hogeschool het bachelordiploma behaalt, bedraagt minimaal 75%.	Van het aantal VOLTijd BACHELORstudenten dat in september van het gekozen collegejaar is gestart bij Avans Hogeschool (dus waarbij Aanvangsjaar INSTELLING gelijk is aan het gekozen collegejaar) EN een inschrijving hebben die start in Aanvangsjaar INSTELLING + 1, wordt het aantal (unieke) studenten geteld dat op vóór het telmoment binnen 5 aaneengesloten jaren gerekend vanaf Aanvangsjaar INSTELLING het bachelordiploma bij Avans Hogeschool heeft behaald. Het criterium of een student al dan niet geslaagd is wordt gebaseerd op twee criteria: de examendatum moet ingevuld zijn én de datum van aanmelding CSA moet ook ingevuld zijn. Er wordt geen rekening gehouden met eventuele tussentijdse niet-ingeschreven jaren ten aanzien van de periode van 5 aaneengesloten jaren.
Studiesucces - switch	Osiris	Het aandeel studenten van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar studie bij een andere studie bij Avans staat ingeschreven, blijft met 12% op vergelijkbaar niveau.	Van het aantal VOLTijd BACHELORstudenten dat voor het eerst bij Avans Hogeschool in september van het gekozen collegejaar is gestart (dus waarbij het Eerste collegejaar gelijk is aan het gekozen collegejaar (cohort) en ongeacht mogelijke eerdere ho-jaren bij een andere instelling), wordt het aantal (unieke) studenten geteld op of vóór het telmoment in datzelfde collegejaar is uitgevallen buiten de gekozen opleiding (= studie) EN bij een volgende inschrijving een andere opleiding is gaan volgen binnen Avans Hogeschool, hetzij binnen of buiten dezelfde academie.

Kwaliteit van onderwijs - student-tevredenheid	NSE-rapportage	Het aandeel van de voltijd studenten dat tevreden of zeer tevreden is over de opleiding in het algemeen (NSE score 4 en 5) bedraagt minimaal 75%.	Het betreft het aandeel van de respondenten (voltijd studenten) in de NSE van februari 2011 respectievelijk 2015 dat tevreden (score in categorie 4) of zeer tevreden (score in categorie 5) is over de opleiding in het algemeen, in het totaal aantal respondenten (voltijd studenten) aan de instelling.
Maatregelen docentkwaliteit, onderwijs-intensiteit en reductie indirecte kosten - docentkwaliteit	HRCore	Het streefpercentage masteropgeleide docenten bij Avans is 70% op 1-1-2016.	Het aandeel van de docenten (OP) met een master/ PhD in het totaal aantal docenten (OP). De meting is en wordt uitgevoerd: • op basis van een telling van het aantal mastergeschoolde en PhD-docenten onder de functiecategorie 'onderwijzend personeel' (te weten docentfuncties op schaal 10,11,12,13 en lectoren, dus niet functies als hoofdinstructeur praktijkonderwijs, instructeur praktijkonderwijs, instructeur technische vaardigheden, practicum onderwijsassistent A, practicum onderwijsassistent B). • op basis van de wettelijke titulatuur van (geaccrediteerde) Universitaire masters en hbo-masters. De door de NVAO en vergelijkbare instanties in het buitenland geaccrediteerde masteropleidingen tellen mee in het aandeel mastergekwalificeerd onderwijzend personeel. Docenten die een PhD-titel hebben, hebben ook een mastertitel en zijn in dit resultaat dan ook meegeteld. Voortgezette opleidingen (VO) en MO-B opleidingen hebben we hier niet meegeteld. • op basis van een telling exclusief aanstellingen bij de Academies voor Deeltijd en Kunst en aanstellingen kleiner dan 0,3 fte. Van het aantal docenten ((onderwijzend personeel (OP) 'smalle' definitie) dat op de peildatum een lopend dienstverband heeft met een aanstellingstotaal groter of gelijk aan 0,3 fte , wordt het aantal docenten geteld waarvan de docent een master heeft. Voor het bepalen van de 0,3 fte ondergrens wordt in het geval een docent meerdere aanstellingen heeft, naar de som van de aanstellingen in fte gekeken. Dat betekent dat als een docent met een master bijv. 4 aanstellingen heeft van ieder 0,1 fte, deze meegeteld wordt. Op het telmoment wordt gekeken naar de groep medewerkers die een actieve aanstelling hebben waarvan de begindatum aanstelling $\leq$ peildatum EN de einddatum aanstelling $\geq$ peildatum EN waarbij de aanstellingsgrondslag niet leeg is.
Maatregelen docentkwaliteit, onderwijs-intensiteit en reductie indirecte kosten - onderwijs-intensiteit ('contacturen')	Takenplaatje	In 2015 kent Avans geen enkele voltijd bacheloropleiding die minder dan 12 geprogrammeerde contacturen in het eerste jaar heeft.	Het totaal aantal contacturen dat per jaar wordt geprogrammeerd door een opleiding, exclusief de uren geprogrammeerd voor tentamens/examens, die in de afwikkelperioden plaatsvinden, welke wij zullen delen door het aantal onderwijsweken. Onderwijsweken: die weken, waarin met name het onderwijs conform volgende onderdelen van de definitie wordt geprogrammeerd: werkcollege, hoorcollege, studiebegeleiding, stage begeleiding, mondelinge en schriftelijke tentamens/examens onder begeleiding van docent), assessments, presentaties, mondelinge verdedigingen, peilingen van presentaties, inzage (formatieve toetsing/feedback). In veel gevallen zijn dit de weken 1 t/m 7 in een blok. Docent: Avans docent plus gast-docenten, maar ook praktijkbegeleiders, studieadviseurs en freelancers in het onderwijsproces. Afwikkelperioden zijn weken waarin met name de geprogrammeerde toetsen en tentamens, zonder begeleiding van een docent plaatsvinden. De vele individuele begeleidingsgesprekken worden niet vooraf geprogrammeerd via het rooster, daarom worden alleen die uren meegenomen, waar de studieadviseur voor de groep staat en welke geprogrammeerd is.
Maatregelen docentkwaliteit, onderwijsintensiteit en reductie indirecte kosten - indirecte kosten: OP/OOP	HRCore	Avans Hogeschool stelt de volgende norm: verhouding OP/OOP is 60%-40% in fte (ratio 1,50).	De ratio OP/OOP (fte). De functiebenamingen in Edukaat zijn ingedeeld in categorieën die zijn gebaseerd op de door de HBO-Raad gehanteerde indeling voor OP en OOP (de code 599 bevat de onderwijsgevende functies). Van het totale personeelsbestand dat op het telmoment een lopend dienstverband, wordt het aantal fte onderwijzend personeel (OP) geteld. Hierbij wordt voor OP, conform de prestatieafspraken, de 'brede' definitie gehanteerd. Op het telmoment wordt gekeken naar de groep medewerkers die een actieve aanstelling hebben waarvan de begindatum aanstelling $\leq$ peildatum EN de einddatum aanstelling $\geq$ peildatum EN waarbij de aanstellingsgrondslag niet leeg is.

CONTACT

Avans Hogeschool
Professor Cobbenhagenlaan 13
5037 DA Tilburg
088 - 525 75 00

COLOFON

Dit is een uitgave van Avans Hogeschool.

Teksten

College van Bestuur, Diensteenheid Financiën en
Studentenadministratie en Diensteenheid Marketing,
Communicatie en Studentenzaken, Avans Hogeschool.

Beeld

Bob van der Vlist, Chris Bonis fotografie,
Beeldhouwers, Tessa Spaaij, Wim de Leeuw

Coördinatie

Expertisecentrum Sustainable Business, Diensteenheid
Marketing, Communicatie en Studentenzaken,
Diensteenheid Financiën en Studentenadministratie,
Avans Hogeschool.

Ontwerp

L'eau.

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming
van de uitgever worden overgenomen.